

CES-ringmärkningen vid Älgviken 2002

Thord Fransson & Roger Mellroth

Märkningen av fåglar vid Älgviken genomfördes under 2002 för sjätte året i rad. Arbetet ingår i ett nationellt projekt som syftar till att följa hur olika fågelarters antal varierar och försöka utreda vad som orsakar eventuella förändringar. Ringmärkningen ska utföras standardiserat och innebär att tolv fångstillfällen med likartad fångstinsats ska genomföras under perioden maj – augusti. Antalet platser som ingår i projektet i Sverige uppgår till ca 30 stycken och projektet drivs även i flera andra länder i Europa, bl a Storbritannien, Frankrike, Spanien, Holland, Tyskland och Finland.

De personer som aktivt bidrog till att säsongen kunde genomföras var Matz Carlsson, Paul Elfström, Thord Fransson, Sophie Fransson, Tord Gräntz, Marie Lindholm, Lise Mellroth, Roger Mellroth, Bert Nygren, Jan Ohlsson och Eva Sundström.

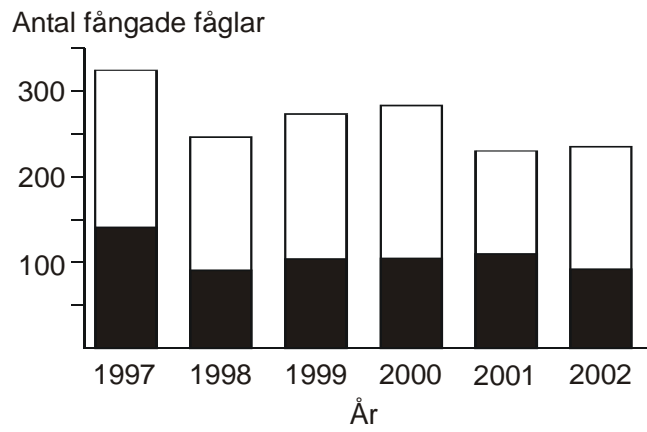
Sommaren dominerades av värme och temperaturer långt över det genomsnittliga. Enligt SMHI var våren en av de varmaste sedan mätningarna startade 1860. Endast under en kortare period i skiftet juni-juli låg dygnsmedeltemperaturen under det normala för åren 1961-90. I slutet av augusti noterades flera tropiska nätter (att dygnstemperaturen inte går under 20 grader) och i våra anteckningar kan man från mitten av juli se att ringmärkarna noterat att det var varmt eller mycket varmt i fångstområdet.

Den 9 maj var första märkdagen och efter de tolv tillfällena avslutades verksamheten den 31 augusti. I samband med fångsten noterades de arter som ses i omgivningen. Bruna kärrhökar jagar i stort sett vid varje märktillfälle över åkrarna och de tar till synes ingen större notis om märkningen eller oss. Den 10 augusti sågs de första ungfågarna. Detta år gladdes vi av en sjungande rosenfink i området under juni-juli och den 10 augusti kunde även tre ungfåglar märkas när de strövade runt i buskmarkerna. Den 15 juni passerade en stjärtmesfamilj med 10 ungar. I landet allt ovanligare häckfåglar som göktyta, skogsduva och mindre hackspett sågs och hördes runt märkplatsen och att få se bivräk, lärkfalk eller en havsörn passera var inte ovanligt.

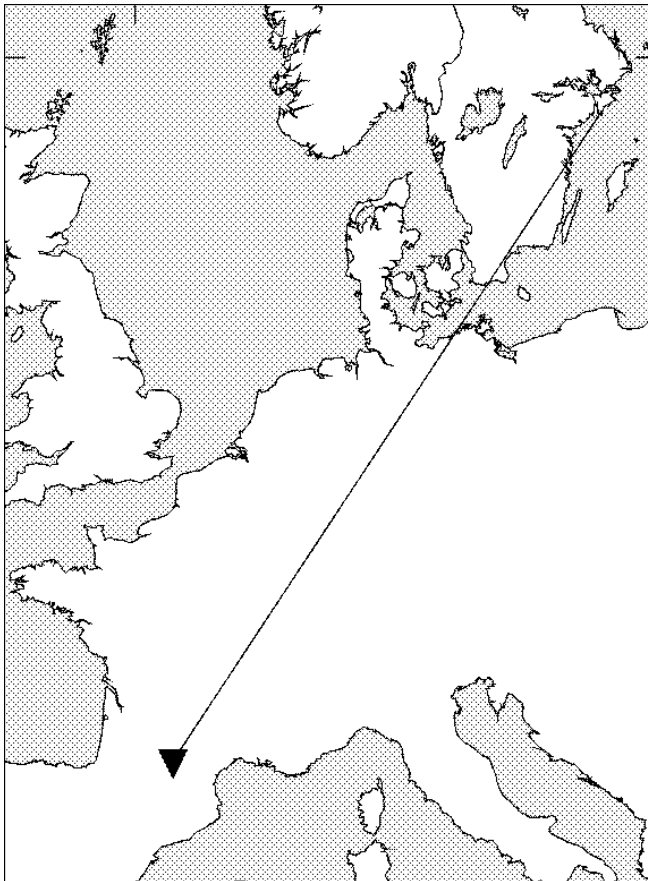
Under 2002 fångades totalt 235 fåglar av 23 arter och av dessa var nio fåglar kontroller från tidigare år (se tabell 1). Både 2001 (230 fåglar) och 2002 gav något färre fåglar än under de tidigare åren (se figur 1). Medelvärde för de nu genomförda sex åren är 265 fåglar och det första året, 1997, då 324 fåglar ringmärktes är fortfarande det bästa året. Under 2002 fångades betydligt färre arter än genomsnittet som är 28 arter. En ny, grå flugsnappare, dök trots detta upp i näten 2002 och totalt har nu 43 arter registrerats sedan 1997. Bland arter som märktes i mindre omfattning än tidigare år hittas bl a näktergal 5 (medel 1997-2001 är 9), lövsångare 21 (45) och talgoxe 10 (17). Några märktes i större antal än vanligt och bland dessa hittas koltrast 22 (11), rörsångare 33 (26) och svartvit flugsnappare 11 (4).

Andelen av fångsten som utgörs av ungfåglar kan ge ett mått på hur bra häckningssäsong fåglarna haft. Detta år var 61 % av de fångade fåglarna ungfåglar och detta avviker inte nämnvärt från genomsnittet som är 59 %. Det enda år som avviker påtagligt är 2001 då endast 52% av fångsten utgjordes av ungfåglar. Antalet kontroller av fåglar märkta tidigare år var också lägre än genomsnittet för de fyra föregående åren som är 16. De flesta (7 stycken) var märkta året före och två fåglar märktes två år tidigare (en näktergal och en sävsparv). En rödhake som märktes i juli 2000 har rapporterats återfunnen i Frankrike, där den blev dödad av katt den 13 november samma år (se figur 2).

Fram till och med 2001 var det flera arter som uppvisade minskande trender inom projektet som helhet. Detta gällde bl a trädgårdssångare, lövsångare och gulsparrv. Sammanställningen för 2002 har ännu inte färdigställts, men det ska bli intressant att se hur det samlade svenska resultatet för 2002 kommer att se ut. Det ska också bli spännande att se om fångsten även detta år kommer att ligga på en ganska låg nivå, eller om vi kanske får ett betydligt bättre resultat än under de två senaste åren.

Figur 1. Antal fåglar fångade vid Älgviken inom ramen för CES. Den fyllda delen av stapeln visar hur stor andel av fångsten som utgjorts av gamla fåglar (inkluderar även kontroller från tidigare år).

Figur 2. Återfynd av en rödhake som märktes vid Älgviken 9 juli 2000.

Tabell 1. Antalet fångade fåglar av olika arter vid Älgviken under åren 1997-2002 samt andelen av fångsten som utgjorts av gamla fåglar (kontroller mellan år inräknade). Resultaten för de fem första åren har summerats.

Art	1997-2001		2002				
	Totalt	% Ad	kontroller			Totalt	% Ad
			3 År	2 År	1 År		
Större hackspett	1	100%				0	0%
Trädpiplärka	1	0%				0	0%
Sädesärsla	13	77%				2	100%
Järnsparv	3	33%				1	0%
Rödhake	75	12%				5	0%
Näktergal	45	84%		1	1	5	100%
Blåhake	4	0%				1	0%
Rödstjört	4	50%				0	0%
Buskskvätta	1	100%				0	0%
Koltrast	54	48%			1	22	32%
Björktrast	5	20%				2	50%
Taltrast	4	50%				1	0%
Rödvingetrast	1	100%				0	0%
Sävsångare	18	33%				3	0%
Kärrsångare	8	88%				0	0%
Rörsångare	132	63%			1	33	55%
Härmsångare	1	100%				0	0%
Ärtsångare	17	41%				5	40%
Törnsångare	73	62%				16	50%
Trädgårdss.	40	63%				8	75%
Svarthätta	26	50%				4	0%
Gransångare	1	100%				0	0%
Lövsångare	224	27%				21	57%
Gråflusnappare	0	0%				2	100%
Svartvit flugsn.	20	70%				11	100%
Stjärtmes	14	21%				0	0%
Entita	11	36%				1	0%
Talltita	1	100%				0	0%
Tofsmes	2	0%				0	0%
Blåmes	192	25%			2	35	9%
Talgoxe	87	34%				10	40%
Nötväcka	21	19%				0	0%
Trädkrypare	6	50%				0	0%
Törnskata	10	0%				0	0%
Skata	1	0%				0	0%
Pilfink	30	37%				3	0%
Bofink	12	100%				2	100%
Grönfink	39	59%				3	67%
Grönsiska	2	100%				0	0%
Hämpling	1	100%				0	0%
Rosenfink	2	0%				3	0%
Gulspurv	18	44%				2	0%
Sävsparv	137	43%		1	2	34	18%
Total	1357	41%	0	2	7	235	39%

